

”Svensk BRANDKÄRTNING”

FACKORGAN FÖR SVERIGES BRANDKÄRER

N:o 7

A.-B. Centraltryckeriet
Örebro 1917

Juli 1917

Äges af:
**Svenska Brandmänna-
Förbundet**

Utkommer en gång i mån.

Redaktör och utgivare:

ARV. W. SVENSSON
ÖREBRO
Telefon 26

Prenumerationspris:
Kr. 2:75 för år. Lösn. 25 öre

Annonspriser:
I texten 1 kr., 4 andra platser
70 öre pr cm. och spalt

En framstående brandkårsintressent o. försäkringsman.

Helt nyligen har genom pressen gått ett meddelande om bildandet av en sammanslutning kallad "Landsbygdens ömsediga brandförsäkringsförening" i hvilken en hel del föreningar och försäkringsbolag i olika delar af landet ingått. En af de mera verk samma krafterna inom nämnda sammanslutning är kamrer *Nils Månsson* i Broby hvarför det kan vara lämpligt att med några ord beröra honom och hans arbete såväl då det gällt brandväsandets ordnande i det samhälle, som han sedan många år tillhör, som ock ifråga om försäkringsverksamheten och speciellt den förening hvars kamrer han är.

Kamrer *Nils Månsson* föddes i Hesslekurr af Fjalkestads församling, en mil norr om Kristianstad, den 15 juli 1865. Fadern var en framstående landbrukare och för

Kamrer Nils Månsson.

öfrigt en mångsidigt intresserad man inom sin socken. Sonen utbildades för jordbruket och genomgick efter slutad folkskolegång Önnestads folkhögskola, vid hvilken han också sedan dess med starka band varit knuten. Han är också en af garanterna för nämnda skola, för hvars utveckling och framgång han varit i tillfälle att både i landsting och hushållningssällskap verka.

Efter ingått giftermål köpte sig M. ett jordbruk i Hörveda, hvilket han under en följd af år innehade. Därvid användes skola för mångahanda förtroendeuppdrag af ortsbefolkningen därstädes. Han blef bouppteckningsförrättare och auktionsman, samt med tiden också kamrer i dörrarande sparbank. Denna befattnings utbytte han också tämligen snart mot en lik-

nande i Östra Göinge härads sparbank. För att kunna sköta denna så som han önskade och borde nödgades han sälja sina egendommar och i stället flytta till Broby, där han också sedan dess varit bosatt.

Här blef han också inom kort landstingsman, ett uppdrag som han under en följd af år innehade, eller ända tills den proportionella valmetoden infördes, då han, hellre än att helt och fullt underskrifva något partis program, föredrog att stanna hemma.

Där hade han också fullt upp med arbete att uträtta. På grund af kronolänsman N. Olssons i Vinslöf helt hastigt timade död, hade kamrerarebefattningen i Göingehäradenas ömsesidiga brand- och kreatursförening blivit ledig, och man sökte med ljus och lykta efter någon lämplig person, som kunde övertaga och ordna de något tilltrasslade räkenskaperne. Valet föll på Nils Månsson och helt säkert kunde man inte finna någon härtill lämpligare. Han har nämligen icke allenast infört ordning och reda i försäkringsverksamheten utan också med livligaste intresse utarbetat nya stadgar för sagda förening, som ifråga om tidsenliga bestämmelser torde vara en af de mest framsynta och framskjutna i vårt land. Vidare har han också arbetat fram försäkringsvärdena och sökt att genom grundande af fonder nedbringa de årliga premierna. Allt detta har bidragit till att premierna under senare år mer och mer nedgått, så att de hållit sig vid 1: 25, 1: 40 och 1: 50 pr tusen, under det en del andra närliggande bolag haft dubbelt så hög summa. Allt detta, som i icke ringa mån är kamrer Månssons förtjänst, har bidragit till, att allmänheten numera hellre försäkrar hus och lös-egendom i häradsbolaget än i de öfriga bolag, som ha agentur i orten.

Kamrer Månsson har äfvenledes tagit en mycket verksam del i det samhälles utveckling, som han nu under många år tillhört. Särskildt då det gällt omskapandet af Broby till municipal-samhälle har han utvecklat mycken energi och nedlagt mycket arbete. Vidare har han efter det samhället ifråga nått bemärlta utveckling, varit ordförande i municipalstämman, hvarjämte han är mångårig kyrkovärd och skolkassör.

Vidare har han, efter det samhället blifvit ordnad, varit synnerligen verksam för brandväsendets ordnande. Under många år var sålunda kamrer Månsson chef för brandkåren i Broby, och var det dels på grund af tilltagande ålder, dels och därför, att han ansåg det olämpligt att i egenskap av kamrer i försäkringsföreningen, också vara brandchef, som han öfverlämnade detta uppdrag i andra händer. Han har icke därför släppt intresset för det frivilliga brandkårsväsendets ordnande, utan tvärtom har han af försäk-

ringsbolaget utvorkat, att de olika brandkårerna inom de båda Göingehäraderna årligen erhålla anslag i ock för uppehållande af sin nyttiga verksamhet. Äfvenledes har han sökt driva fram den principen, att belöningar för visad rådhighet böra utdelas vid eldsvådor, åt sådana personer, som däraf kunna anses ha gjort sig förtjänta.

Då frågan år 1915 uppstod om bildandet af en landsbygdens ömsesidiga brandförsäkringsförening, var kamrer Månsson en af de första, som ansökte sig till nämnda idé. Tillsammans med ett par andra personer utarbetade han också stadgar för ifrågavarande sammanslutning, och efter det föreningen bildats utsågs han också, jämte direktören Per Tolln i Linköping och kamrer G. Berglund i Stockholm, att vara ledamot af styrelsen för sagda sammanslutning, som räknar något öfver ett tiotal föreningar och bolag i olika delar af landet. Enligt antagna bestämmelser har föreningen till uppgift att upprätthålla samverkan mellan ömsesidiga brandförsäkringsbolag och föreningar med verksamhet på Sveriges landsbygd för befrämjande af en sund, solid, tidsenlig och i möjligaste måtto likformig utveckling af dessa bolags verksamhet. Medlemskap kan endast vinnas af förening, som har sin hufvudsakliga verksamhet förlagd till landsbygden och hvars sammanlagda försäkringsvärde uppgår till minst 10 millioner kronor.

Vid det nyligen afhållna årsmötet med bemärlta förening i Stockholm framlade kamrer Månsson ett detaljeradt förslag till ekonomisk samverkan de respektive föreningarna och bolagen emellan. Enligt detta förslag skulle till grund härför läggas de närmast föregående tjugua års medelpremierna. Och anfördes i det af honom upprättade förslaget femton olika fingerade fall, dels sådana, som genom regleringsfonden skulle erhålla medel, dels ock sådana, som på grund af sina billigare premier hade att lägga till. Hvarje förening skulle hos regleringsfonden svara för sin tjuguariga medelpremie, och för den händelse de samfälliga brandskadeersättningarna ej kunde täckas af fonden skulle utdebitering på samtliga föreningar ske antingen med lika belopp eller ock med medelpremier. Dessa senare skulle, som nämndt, beräknas efter sist förflutna tjugua år efter försäkringsbelopp och rena ersättningsbelopp. Andra föreningarnas omkostnader fingo icke här medräknas. Mötet beslöt efter en liflig diskussion, att bordlägga ärendet och att låta vederbörande försäkringstekniska afdelning, med ledning af verkliga siffror från de senaste tjugua årens försäkringsverksamhet inom ömsesidiga brandstodsbolag och föreningar, utarbeta ett förslag i ärendet, som framdeles kommer att föreläggas föreningen vid ett blifvande sammanträde.

Säkert torde vara, att om en dylik samman-

slutning skedde, skulle vederbörliga årspremier få en betydligt bättre stadga än som nu är förhållandet, då en enda större brand inom ett försäkringsområde kan åstadkomma en afsevärd höjning för den förening, som därpå blir drabbad. Detta komme, genom den stora sammanslutningen att betydligt jämnas ut sig. De ömsesidiga brandstods-föreningarna inom riket röra sig icke med några småsummor ifråga om försäkringar, utan omfatta ett belopp af öfver 4 miljarder kronor. Detta visar att man har att räkna med afsevärda belopp och att den nystartade sammanslutningen, i hvilken elfva bolag och föreningar ingått, är att räkna med då det gäller försäkringsrörelsen i landet. Flera dylika föreningar torde under den närmaste tiden vara att förvänta som medlemmar af sammanslutningen. I likhet med hvad ofvan påpekades, intages ingen förening eller bolag, som icke har ett försäkringsvärde af minst tio millioner. Alla mindre företag äro därför uteslagna.

Kamrer Månsson är, som sagt, en af de verkssammaste medlemmarna inom denna förening. Han har på grund af sin mångåriga praktiska verksamhet som försäkringsman, en praktisk erfarenhet på detta område, som också är värd att draga nytta utaf.

Han är äfvenledes sedan många år en intresserad ledamot af Kristianstads läns hushållnings-sällskaps förvaltningsutskott. Af detta har han uppdragits att vara ordförande i länets fiskerikommité, inom hvilken han har nedlagt ett omfattande och intresserat arbete. Icke minst har detta varit förhållandet vid anläggandet af de s. k. uppsamlingsdammarna vid Tjärnarp. Han utsågs jämväl under förra året till ledamot af statens fiskerikommission för Skåne. Och säkert är, att få medlemmar af denna kunna hysa större intresse för denna gren af våra folknärningar än han.

Af det sagda framgår att kamrer Månsson är en mångsidigt intresserad man och att framförallt brandväsensdet i vårt land har i honom en intresserad och nitisk befrämjare. Meningarna angående den nybildade försäkringsammanslutningen kunna vara delade, i ett tro vi dock att man är öfverens — att något måste göras för att försäkringspremierna i de olika ömsesidiga brandförsäkringsföreningarna i vårt land måste ifråga om sina premier bli något så när jämnställda.

—7.

Det är eldsvåda.

Husmodern till en brandman, som tränger in i lägenheten för att rädda värdesaker:

— Låt smyckena ligga, men rädda säcken med potatisen!

Ersättning för ångkol.

Att man nu för tiden får använda alla upp-tänkliga surrogat för såväl det ena som det andra är nog allmänt känt. Den alltmot tilltagande kolbristen har gjort att man också får använda sig af annat bränsle för en stor del ångmaskiner och äfven lok, än blott och bart "prima Waleska ångkol".

Att elda ångspruta med enbart trä förekommer dock ej så ofta, men äfven den erfarenheten får man nu göra. Vid en skogsbrand två mil från Örebro, därvid en större brädgård och ångsåg voro hotade begärdes hjälp från Örebro brandkår. Uodertecknad jämte maskinist beordrades dit med ångspruta (Ludwigsb. nr 5) samt 700 mtr slang. Vid framkomsten befanns det att tre större otäckta ribbmilor hade antändts. Elden i dessa såväl som i skogen hade uppstått tillföljd af att någon af de under kolning varande milorna hade "slagit" och några gnistor genom den starka blåsten hvirflat upp och förorsakat antändning. Från staden medtogs endast så mycket kol som sprutans kollåda rymmer enär kol vid framkomsten skulle tillhandahållas. Det visade sig då att dessa bestodo af smideskol blandade med coks hvarför maskinisten befegade att det skulle blifva svårt att hålla tryck. Då föreslogs att eldning skulle ske med s. k. "trättugg". Detta utgöres af smärre grenar och kvistar af tall och gran sönderhackade eller tuggade i bitar af omkring 2 tum längd i därför konstruerad tuggningsmaskin (därpå namnet).

Förbandslådor

Från 3:— till 35:— kr.

SJUKVÅRDS- OCH
FÖRBANDSARTIKLAR

GUMMIVAROR

m. m., m. m.

köpas bäst och billigast från

Fritz Svensson,

Drottningg. 34 ÖREBRO Rikstel. 1689

Försöket utföll till alldeles stor belåtenhet och trycket kunde hållas uppe i högsta möjliga, under hela tiden, änskönt slanglängden var 600 mtr., utlagd i en markstigning på omkring 5 mtr., munstycksdiametern var 25 mm. Att under eldning med dylikt "tugg" pauserna för eldaren ej blifva långa är ju gifvet. Bränsleåtgången blifver ju stor men vid tillfällen som detta blir ju kostnaden ringa jämförd med kostnaden för kol. Gaistbildningen blir något större vid dylikt eldning men gnistorna voro af ganska ofarlig natur i det de endast på kort afstand från skorstenen slocknade i rymden. Hade ej så varit fallet torde saken ställt sig ganska vansklig enär sprutan var placerad vid en större damm ej långt från de stora stall- och ladugårdsbyggnaderna samt tvenne lador hvilka båda voro täckta med spån. Från sprutans andra utlopp utlades därför en slangledning till den närmast belägna ladan för att vid behof genast kunna användas. Allt aflopp dock utan några missöden och brädgården blef, tack vare ångsprutan, räddad. Med de små sprutor som fanns vid gården hade detta ej varit möjligt då vatten skulle köras från nämnda damm, hvilket gifvetvis tog lång tid och vattenmängden därigenom blef för ringa.

Örebro i juni 1917.

Arv. W. Svensson.

Hernösand.

Antalet utryckningar under året uppgår till 16. Tre eldsvådor hafva varit af större betydelse i det 3 slangledningar kommit till användning vid släckningen.

Vid öfriga eldsvådor ha 2 gånger använts en slangledning för släckningen. Vid öfriga tillfällen har används kolsyre- eller assuredspruta.

Slanglängden, som vid eldsvådorna varit använd. utgör sammanlagt 1.550 meter.

Motorsprutan har två gånger kommit till användning vid eldsvåda.

Brandförsäkringsvärdet för den af elden berörda egendomen uppgick enligt mig lämnade uppgifter till sammanlagt 1,144,500 kr., hvaraf för fast egendom kr. 575,000.

I brandskadeersättning utbetalt enligt uppgift kronor 18,748:14, hvaraf för fast egendom kr. 10,562:14. Brandskadeersättningen utgör således 1,463 % af försäkringssumman för brandskadad egendom.

Väglängden, som brandkären tillryggalagt under utryckningarna, uppgår till sammanlagt 37,9 km.

För eldsvåda utom stadens planlagda område varit anlitat en gång, nämligen den 12 december å den s. k. Bockholmen i Säbrå socken.

Allmänna riktlinjer för utrymningsöfningars anordnande i skolor.

1. Öfningarna böra hafva till syfte, att de barn, som undervisas i samma klassrum, vänjas att på en bestämd signal ställa upp sig i skolrummet och marschera ut ur detta, intaga sin plats i förhållande till öfriga afdelningar, som till äfventyrs undervisas i samma skolhus, samt sedan begifva sig ut till en bestämd plats i det fria, allt under strängt iakttagande af god ordning men ändock så snabbt som möjligt.

2. Där mer än en lärare undervisar i samma skolhus, skall öfverläraren eller den lärare, som skolrådet därtill utser, i samråd med öfriga lärare och, där förhållandet sådant medgifva, med ledarna af brandväsendet på orten i början af läsåret uppgöra plan för utrymningsöfningarna och sedan hafva inseedet öfver desamma.

3. De utrymningsöfningar, hvarom här är fråga, förberedas därigenom, att vederbörande lärare öfvar barnen i sin klass eller afdelning att ställa upp sig till utrymningsöfning och marschera ut ur skolrummet i lämplig ordning. Där flera lärare undervisa i samma skolhus, företagas äfven förberedande öfningar i syfte att vänja barnen vid den ordning de olika afdelningarna emellan, som vid utrymningsöfning skall följas. Särskild uppmärksamhet ägnas härvid åt farligare passager i korridorerna och trappor, till exempel platser, där lärjungar från olika våningar möta hvarandra.

4. Sedan de förberedande öfningarna blifvit undanjorda, företages utrymningsöfningar på signal, som gifves genom den lärares försorg, som har tillsynen öfver öfningarna. Denna signal, om hvilkens beskaffenhet såväl lärare som lärjungar förut erhållit kännedom, bör ej användas för annat ändamål och kan framsällas till exempel medelst vanlig ringklocka, visselpipa, signalhorn eller elektrisk ringledning.

5. Vid signal skola lärjungarna genast intaga sina platser. Läraren bör för att bättre kunna utöfa ledningen taga plats vid utgångsdörren med ryggen vänd mot denna. På af honom gifvit tecken skola barnen sedan i bestämd ordning lämna skolrummet och skolhuset. De skola tillhållas att under uppställningen och utryckningen röra sig tyst och lugnt, utan prat och stojande men så snabbt, som är förenligt med god ordning. Allt göres för att trängsel och olycksfall måtte undvikas. När lärjungarna kommit ut ur skolbyggnaden, böra de af läraren föras till en plats så långt från byggnaden, att de, om verklig brand-

fara förelägo, skulle befrija sig i trygghet och ej vara till hinder för släckningen.

6. Varje lärare bör förvissa sig om att samtliga lärjungar, som lämnat klassrummet, äfven uppnått den plats utom skolhuset, dit de skola föras. Äfven bör han göra anteckning om den tid som åtgått från det ögonblick signalen uppfattats till den stund, då lärjungarna anlända till den bestämda platsen utanför skolbyggnaden.

7. Öfningar af ifrågavarande slag företages med lämpliga mellanrum och oftare i den mån, som skolhusens storlek och beskaffenhet i öfrigt göra sådana öfningar erforderliga.

Huru en utrymningsöfning mera i detalj skall anordnas och särskildt huruvida och i hvad mån räddningsredskap därvid böra komma till användning, är gifvetsvis beroende på särskilda förhållanden vid de olika skolhusen, såsom våningarnas antal, lärorummens belägenhet i förhållande till hvarandra och till afklädningsrum, korridorer, trappor och utgångar, skolbänkarnas placering m. m.

Fortidens stora städer.

Om dessa brukar man i regeln att bilda sig en alldeles oriktig föreställning. För det mesta tror man, att det i forntiden ej fanns stora städer efter vår tids begrepp. Detta är emellertid ett stort misstag.

Ty så vida det i forntidens kulturlif fanns sidor, som vi måste erkänna som förebilder för vårt eget moderna lif, så hör i främsta rummet till dem den stora sammanträngningen af människor i stora städer, hvilka i omfång och befolkning och de starka motsatserna mellan rikedom och elände gifva nutidens stora städer endast föga efter. Hvad som finnes bevaradt åt eftervärlden om byggnadsstätt, utseende och lif i det romerska rikets världsstäder, utgör det intressantaste vittnesbörd om den gamla kulturen. Särskildt påfallande synes husens höjd ha varit. Man föreställer sig i allmänhet, att forntidens byggnader företrädesvis ha bestått af en eller två våningar, under det att de smala byggnaderna med de höga gafarna hänföras till medeltidens trånga handelsstäder, och de trettio och fyrtio våningshusen ha sin plats i de amerikanska spekulationsstäderna. Hur starkt påminnes man ej om tidens kretslopp, när man får veta, att den romerska kejsartiden också kände till "skyskraporna" lika väl som nu New-York, Chicago och andra amerikanska städer. I Babylon fanns en mängd byggnader på fyra

våningar, och i indiska städer funnos ända till sjuvåningsbus. Karthagos bus hade ofta sex våningar, och på Augustus' tid föreskref byggnadslagen byggnadernas höjdfasad till 18 meter, hvilket hos romarna, hvilkas rum voro låga, fördelades på sex våningar. I Konstantinopel var det omkring 500 år efter Kristus tillåtet att bygga 31 meter höga bus utan att man tog hänsyn till, att man beröfvade grannarna ljus eller utsikt. Staden skall på den tiden ha haft bus på tio å tolf våningar, alldeles som New-York i våra dagar. På tal om forntidens höga byggnader måste man emellertid komma ihåg två omständigheter, som gjorde dem långt farligare och mera påfallande än våra moderna byggnader, nämligen byggnadsstätt och de smala gatorna. Byggnadsstätt för privathus i det gamla Rom var så uselt, att sammanstörtande af bus icke alls var sällsynt, och i dessa stora, till största delen af trä uppförda hus förhöjdes brandfaran ännu mera därigenom, att det icke fanns några riktiga trappor, utan endast stegar med smala bräder i stället för trappsteg, hvilka måste bli eldens första lätta rof. Brandväsendets uppgift i det gamla Rom var därför icke så mycket att släcka utbruten eld, något som i regeln var omöjligt, utan bestod i stället i att snoka omkring i köken för att förhindra en möjlig eldfara. Gatornas bredd i Rom var icke så stor att vagnsamfärdsel kunde äga rum. De bredaste gatorna mätte endast 3 meter, men de flesta endast 2—2,5 meter, alltså icke stort mera än nutidens trottoarer.

Skärgårdsbåtarna och skogseldsfaran.

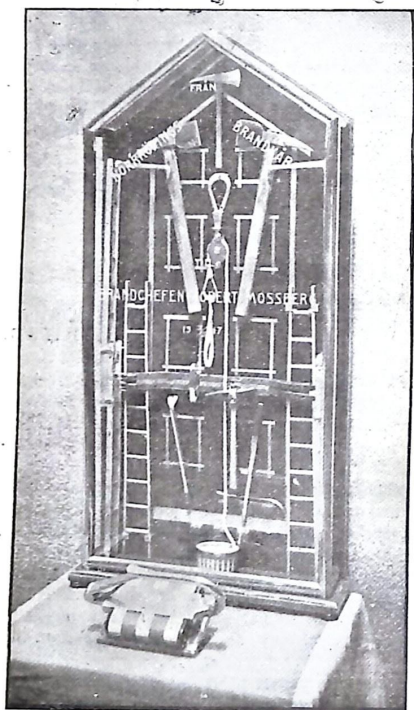
På skärgårdsångarna har man nu helt öfvergått till vedeldning, och med tanke på faran för åstadkommande af skogseld genom gnistor från skerstenarna ha omfattande säkerhetsföreskrifter utfärdats.

Vid passerande af trånga sund skola sålunda askluckor och spjäll vara stängda, hvarigenom draget stoppas och gnistbildningen förhindras. Samma försiktighetsåtgärder skola vidtagas vid ankomst till, vistande vid och afgång från brygga. Forceradt drag med ånga är absolut förbjudet, och vid nattstationer med eldfarligen upplag eller på mindre afstånd än 60 meter skall den allra största försiktighet iakttagas.

Vid passerandet af fartyg eller pråm som för hö, balm eller annan brännbar last skola äfven spjäll och askluckor hållas stängda.

Norrköpings brandkärs minnesgåfva till sin afgående chef.

I förra numrets referat öfver Chefsombyte vid Norrköpings brandkår omtalas äfven att den afgående brandchefen, herr R. Mossberg, af kåren erhöill en minnesgåfva i form af brandattiralj i miniatyr. Vi äro nu i tillfälle att visa en foto öfver nämnda attiralj. Själfva bakgrunden, varpå diverse för brandmannen välkända grejor äro upphängda, visar Norrköpings brandkärs öfnings-torn. Det på bordet framför montern liggande skärpet med graverad bake utgör en brefpress. Det särdeles välgjorda arbetet länder sina tillverkare all heder och lämnar också ett ovedersägligt bevis för att den afgångne brandabefen haft förmågan att göra sig omtyckt och aktad af sin kår.

De vedeldande lokens eldfarlighet.

Med anledning af en skrivelse från civilministern angående åtgärder till förhindrande af skogseldars uppkomst från lokomotiv, för den händelse vedeldning komme att medgifvas enskilda järnvägar i större utsträckning än nu är fallet, har maskininspektören i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen L. W. Ståhle afgifvit yttrande.

Hr Ståhle erinrar om att vid införandet af vedeldning vid en del järnvägar en vid flaska, ryska och amerikanska järnvägar använd goist-släckare uppsattes, hvilken släckningsförmåga visat sig fullgod. På grund af det stora motståndet för aflopsången och rökgaserna, densamma erbjuder, ökas emellertid mottrycket i cylindrar och minskas draget i pannan.

För undvikande af dessa svårigheter ha vid en del järnvägar försök gjorts att förhindra goistkastningen från skorstenen genom anbringande af enbart trädgaller öfver densamma. Denna anordning är icke lika effektiv och mindre hållbar. Genom sin lätthet att applicera och sin prisbillighet och genom sin ringa inverkan på lokomotivets effektivitet är denna anordning att föredraga framför den förra, och då den på flera håll användts under sommarmånaderna utan att antändning ägt rum, synes den kunna vara tillåten. Maskininspektören hemställer därför att båda typerna godkännas.

Beträffande de åtgärder längs linjen, som behöfva vidtagas, anför maskininspektören följande:

Att intill ett visst afstånd från banan nedhugga skogsbeståndet torde vara mindre välbetänkt, då erfarenheten visat att just det invid banan befintliga skogsbället utgör bästa skyddet mot antändning genom goistor från lokomotiv, emedan den växande skogen dels släcker goistorna, innan dessa nått marken, dels också utgör ett vindskydd, som hindrar goistornas spridande öfver ett större område. Däremot torde böra föreskrifvas att stor uppmärksamhet ägnas däråt, att brännbara ämnen, såsom ris och affall vid skogsafverkning, aflägnas och i släntorna från föregående är kvarliggande torrt gräs, innan den torra årstiden inträder, undanröjes och afbrännes.

Det torde kunna ifrågasättas, huruvida icke i enlighet med par. 5 i 1886 års lag sådana jordägare, som ha brännbart gods, hvartill torde kunna räknas rishögar, kvistar m. m. liggande inom 30 meter från spåret, älläggas bortskaffa detsamma och att effektivare tillsyn utöfvas härpå.

På platser, där faran för antändning är stor, torde tunnor, fyllda med vatten, med lämpliga

Eldsvådor.

Avesta.

Lördagen den 16 juni kl. 5.25 e. m. alarmades åter brandkåren till sulfatfabriken. Denna gång var elden lös i själlva den stora fabriksbyggnaden. Vid framkomsten slog eld och rök ut genom tak och fönster samt svepte omkring äfven de bredvidliggande byggnaderna och det stora massavedupplaget, hvilket uppgick till cirka 30,000 kubm. Faran syntes till början vara mycket öfverhängande för dessa objekt, men tack vare det raska ingripandet från såväl fabriken personal som brandkår och den utomordentligt kraftiga ångspruta, fabriken hade i ett utmärkt godt skick, från hvilken 5 slangledning utlades lyckades det efter två timmars energiskt arbete få den största faran afvärd. Dessutom användes 2 slangledningar från brandpost och 3 från handkraftsprutor. Elden började i vedrånserielfaldningen, där den hunnit få god fart innan den upptäcktes. Från denna afdelning spred sig elden till flisvinden, belägen i kokeriets tredje våning, genom en transportör som för flisen från rånseriet till flisvinden. Å vinden förvarades omkring 800 kubm. flis som för sitt ändamål en del blef förstört. Den andra afdelningen, rånseriet, blef också rätt så illa ramponerad af elden, men lyckades det rädda så godt som alla maskiner utom en elektrisk motor som blef något skadad.

Hur elden uppkommit har ej med bestämdhet kunnat utrönas, men antagligt är, att den uppkommit genom själfantändning från transportören. Denna består nämligen af en skifva med påfästade skopor som löper inom en trätrumma. I denna trumma observerades elden först och inom några få sekunder därefter var äfven flisvinden antänd. Att elden fick så god fart får nog tillskrivas den intensiva hetta och torra som var rådande.

Skadorna beräknas till omkring 35,000 kronor. Kl. 8.20 inryckte brandkåren och eftersläckningsombesörjdes af fabriken folk.

För det raska och vackra släckningsarbete brandkåren utförde den 11 april, då fabriken bräddgård var antänd, har Avesta Sulfatfabrik lämnat kåren 250 kronor i gratifikation.

mellanrum utsättas samt hvarje tunna förses med lämpliga ruskor o. dyl. för eldsläckningen. Likaså bör effektiv bevakning efter hvarje särskildt tåg på bansträckor där dylik fara kan anses föreligga, äga rum, och bevakningspersonalen medföra på tralla vattentunna, hinkar och ruskor. Härjämte torde böra föreskrivas att på lämpliga stationer effektiv släckningsmateriel finnes lätt tillgänglig att lasta på järnvägsagnar.

SINNESNÄRVARO.

Hon vaknade ur en djup sömn och fann, att hela huset stod i lågor.

"O", stönade hon, "jag är förlorad!"

Nu skall läsaren kanske tro, att den olyckliga unga kvinnan var utom sig af förtviflan. Men det var hon icke alls, ty hon hade gjort den glädjande upptäckten att den fruktansvärda hettan hade värmt upp hennes krustång, så att hon genast kunde begagna den, och då brandsoldaterna kommo för att rädda henne, hade hon den tillfredsställelsen att veta, att hennes hår var krusadt lika vackert som eljest.

"Intet är så galet, att det inte är bra för något", mumlade hon, då en bebjärtad brandsoldat tog henne i sina armar och bar henne utför räddningsstegen.

TIDAHOLM'S
NYA
LAST- OCH BRANDKÄRS-
AUTOMOBILER

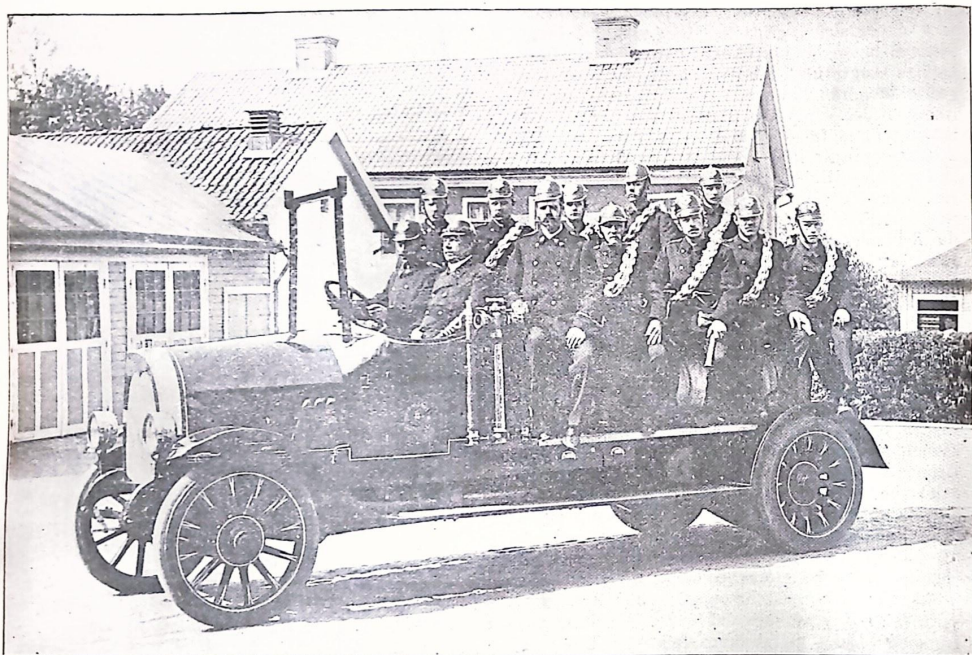
NY ÖVERLÄGSEN KONSTRUKTION.
DRIFTSÄKER. EKONOMISK.

GENERALAGENTER:
CRONSTEDT, KASTENGREN & CO
(Försäljare - Mercedes Automobilagentur)
BIRGERJARLSGÅTAN 6. STOCKHOLM.
ALLA SLAG AV AVTOLLBEMOR...

Beskrifning öfver Mariestads brandautomobil.

Den till Mariestads brandkår leverade Tida-holms-bilen har en 4-cylindrig bensinmotor med 120 mm. cylinderdiameter och 130 mm. slang-längd, som vid 1,100 hvarf utvecklar 40 hkr. De parvis sammangjutna cylindrarna kylas med centrifugalpump, och understödes kylningen af en kraftig fläkt bakom kylaren. Smörjuingen är s. k. kombinerad press- och plasksmörjning, i det ram-

back och ger vagnen på 4:de växeln och med normalt hvarfantal på motorn c:a 40 km. hastig-het pr timme. Differentialen och växellådan äro sammanbyggda, och kraften ledes härifrån med kraftiga rullkedjor till bakhjulen; kedjorna äro inkapslade i tätta kedjelådor och kunna härigenom hållas väl smorda, hvarigenom deras livslängd naturligtvis betydligt ökas. Bakhjulen äro för-

lagren tillföras olja under tryck från en kolfpump; vefstakar och öfriga rörliga delar smörjas däremot genom stänksmörjning. Smörjuingens funktionering kontrolleras med en manometer på monteringsbrädan. Motorn är försedd med Bosch magnetapparat för dubbeltändning och Pallas-förgasare för bensin, bensol eller sprit. Bensinåtgång synnerligen låg, endast 265 gram pr bromsad hkr-timme. Tändningen regleras medelst en på ratten befintlig häfarm, förgasaren medelst pedal. Kopplingskonan är beklädd med Ferodo-asbestos och medger en synnerligen mjuk igångsättning och växling. Växellådan har 4 växlar framåt och 1

sedda med massivgummiringar 950×120 mm., framhjulen med enkla 900×100 mm. Växel- och bromsspakar äro placerade till vänster om föraren midt i vagnen, hvilket utom andra fördelar äfven erbjuder den af ogenerad på- och afstigning från vagnens båda sidor. Handbromsen verkar direkt på bakhjulen, fotbromsen på transmissionen, och båda äro beklädda med Ferodoasbestos, hvilket förenar hög friktionskoefficient med stor hållbarhet. Detta i korta drag angående chassiet.

Karosseriet är tillverkad efter brandchefens i Mariestad speciella önskingar och medger plats för 10 à 12 man utom befäl och förare, 6 slang-

Förbundsangelägenheter.

I anslutning till mitt meddelande i n:o 3 af vår tidning om tiden för förbundsstämmans afhållande får jag meddela att detsamma blifvit bestämt till sista veckan under augusti.

Föredragningslista kommer att i slutet af denna månad utsändas och angifves i denna mötesdagarna.

Det har inkommit en del motioner, som kräfva sin behandling, men dessutom har jag tänkt mig att detta vårt sammanträde i hufvudsak skall baseras på studier af Stockholms brandkår med dess nya material samt event. några för vårt fack mera intresserade anläggningar.

Jag är öfvertygad om att vi på detta sätt få full valuta för såväl tiden som pengarna, hvilka nu en gång äro nödvändiga för alla företaget. Det är bara synd att inte alla förbundsmedlemmarna kunna vara med. Då detta på grund af våra tjänstförhållanden är omöjligt bör istället ombuden äläggas att göra anteckningar om allt hvad som ses och höres så att de i sin tur kunna delgifva sina kamrater hvad de uder sammanträdet inhämtat. Härigenom blir det mängdubbel valuta af sammanträdet, först därigenom att ombuden måste "följa med" för att kunna relatera allt, och så nyttan och trefnaden vid kamratföreningarnes sammanträden då redogörelsen lämnas.

Vårt förbund har, som vi alla veta, bland annat till uppgift att verka för höjandet af brandmannens teoretiska och praktiska yrkesutbildning. Det är en stor och allmängående uppgift och i

den mån som vi kunna få dessa synpunkter "levande", i den mån skall vårt företag i denna del lyckas.

Vid studerande af vår tidning finner man dock att förbundets väckande och fostrande arbete börjar att bära frukt. Det är bland annat i n:r 5 af tidningen ett par uttalanden under "Ordet fritt", som berättigar till detta påstående. Det ena är ett uttalande i "befördringsfrågan" och det andra under rubrik "Förbunds- och föreningskamrater".

Det förstnämnda återspeglar mycket tydligt den af förbundet angifna vägen till framgång inom vårt yrke och det sistnämnda söker att få brandmännen med in på rätt stråt.

Båda skribenterna ha fattat förbundets åsikter riktigt och jag är fullt öfvertygad om att hos många rör sig samma tankegång på djupet, om den inte ännu funnit fullt så bestämda uttryck.

Det är sorgligt att vårt förbund icke vinner mera i numerär men vi få därför inte förtrötta. Vi måste räkna med tidsförhållandena, som äro minst sagt oroliga. Det är de stora händelserna ute i världen, som med- eller omedvetet behärska oss och det är synnerligt svårt att lösgöra sig från de grepp med hvilken de hålla oss fångna. Den allt uppslukande tanken är om eller hur vi skola kunna klara oss igenom och denna tanke pendlar emellan fruktan och hopp. Det är detta, som behärskar sinnena och icke vill lämna rum för andra frågor hur behjärtansvärda de än må vara. Vårt förbund bör dock se äfven denna sak just som den är och lugnt och stilla gå framåt, framåt på den af oss valda vägen.

Det skulle dock för oss alla vara kärt, om alla brandmän ville ansluta sig till vårt förbund ty då skulle vi kunna göra afsevärdt mera än nu, till vinst för det hela och för hvarje enskild brandman.

Med det anförda har jag velat säga, att vi alla skola arbeta på vårt förbunds utveckling och fullkomning, och att vi inte skola tappa modet om det i dessa hårda tider inte går så fort, som vi skulle önska.

För Svenska Brandmannaförbundet

Ordföranden.

rullar, skarfstegar och mekanisk steg m. m. De tvenne kraftiga strålkastarne äro för A. G. A.-acetongasbelysning och tändas på elektrisk väg från föresitsen.

Det hela gör ett synnerligen solidt, praktiskt och tilltalande intryck samt visar till fullo, att äfven Tidaholms Bruks automobilfabrik nu i alla afseenden kan upptaga konkurrensen i fråga om leverans af fullt tidsenliga brandkärsautomobiler.

Brukets generalagentur är den välkända automobilfirman Cronstedt, Kastengren & C:o, Birger Jarlgatan 6, Stockholm.

Brandmän!

Gören Edra inköp hos

Svensk Brandkårs-Tidnings

annonsörer!

Henrikssons prisbel. motorsprutor

Försäljas genom

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSAFFÄREN
E. BERGSTRÖM & Co. STOCKHOLM K.

Telegramadress: "Ideal".

Rikstelefon 2258.

HENRIKSSONS BRANDSLÄCKARE RAPID & PUMP-RAPID

samt Brandsläckaren n:o 76, modell 1914, 12 liter. Ny för året.

Samtliga godkända af Tarifföreningen.

Försäljas genom

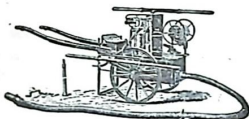
HUGO KNOCHENHAUER, Stockholm.

Telegramadress: Knochenhauer.

Rikstelefon 57 99.

Pump-Rapid

Telegraf-adr.:
Sprutholaget

HENRIKSSONS Handkraftsprutor

Prisbelönta

försäljas genom

Hrr Järn- & Redskapshandlare

samt i parti från fabriken.

A.-B. S. HENRIKSSONS Sprutfabrik,

och Mekaniska Verkstad. STOCKHOLM 4.

Rikstelefon
6 0 5 3

Billmans Fabriks- & Handels-Aktiebolag

REGERINGSGATAN 88

STOCKHOLM

Telegrafadress: *BILLMANS R. T. 4811"

ALLM. TEL. 4480.

RIKSTEL. 4811.

BRANDREDSKAP

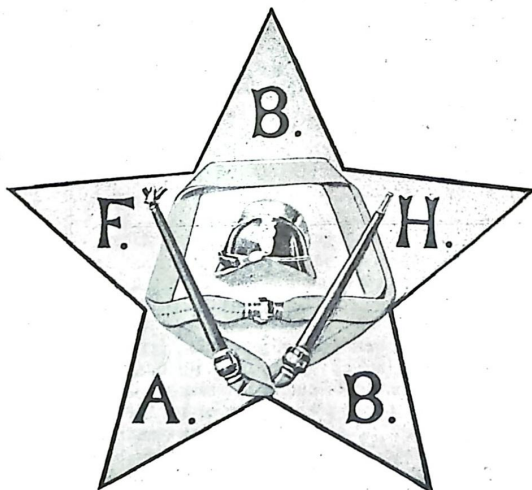
AF ALLA SLAG.

Uppgör förslag till utrustningar.

Lämnar kostnadsförslag.

Katalog på begäran.

ERHÅLLIT 2 GULD- OCH
20 SILFVERMEDALJER.

Ordet fritt.

Befordringsfrågan.

Med intresse har jag följt de båda inläggen i befordringsfrågan som under sign. "Brandman" och "—X—" varit införda i nr 4 och 5 af Svensk Brandkärs-Tidning och jag vädjar nu till tidningen att än en gång taga in en artikel i berörda fråga. I båda art. finar jag punkter som mycket tilltala mig, men jag kan dock ej tillfullo dela "Brandmans" åsikt därutinnan att åldern i tjänsten skall spela största rollen vid befordran. Jag undrar huru framtiden för brandmannayrket då skulle te sig. I den sista art. i nr 5 sid. 55 framhålles att hvad som fordras är framförallt omdöme och kunskaper, och här om på något ställe håller den gamla satsen streck "kunskap är makt". Nu hör jag mången utbrista: huru skola vi få kunskaper när vi ingenting, utöfver den vanliga brandkärtjänsten, få lära. Detta är nog sant och sign. "—X—" påpekar också i sin art. det skefva uti, att ledarskapet för en stor del af våra brandkärer hafva kommit i händerna på personer som, tack vare kommunernas njugghet, uppbära så liten lön för sitt chefskap att de ej helt kunna ägna sig åt brandtjänsten. Huru skola vi kunna förskaffa oss kunskaper? Jo, härvidlag stå många tillfällen tillbuds, blott vi vilja taga vara på dem. Utnyttja en stor del af fritiden till förkofran i såväl det ena som det andra så är jag säker på att mycket därmed kan vinnas. Det är bättre att under de långa vinterkvällarna söka inhämta kunskaper än att "döda" tiden med en 25-öresbok. Till exempel intressera vederbörande chef att söka åstadkomma kurser i några ämnen, såsom svenska språket, skrifning, matematik m. m. och jag är säker på att hvarje rättänkande brandchef skall göra allt för att planen skall blifva förverkligad. Söker hvarje man att i bästa möjliga mån skaffa sig de kunskaper som stå till buds så blir också vid befordringstillfällen utsikterna större. Nu händer det ofta vid våra brandkärer, de större undantagna, att när en befordran till brandmästare eller underbrandmästare (sergeant) skall ske, det ingen finnes som är lämplig till detsamma utan platsen tillsättes med en person från någon annan kär.

Inom kåren gör sig genast den uppfattningen gällande att tillvägagångssättet är i hög grad orättvist och "systemet" skeft. Detta är ett stort fel. Hvarje brandchef erkänner nog gärna, att finnes en i tjänsten mognad person som äger de för underbefäl nödvändiga kunskaperna då är det en fördel att befordra en sådan person emot en främmande kraft.

Det är ej "systemets" fel att ingen person

inom kåren blir befordrad utan skulden hvilat säkerligen till stor del hos de personer som tänkt sig stå i tur till befordran. Det finnes en hel del brandmän som under arbetet vid eldsvedeplatsen visa prof på duglighet och intresse men kanske ej alls äro lämpliga som befäl. Skall en person ställas på en sådan plats i tjänsten att han skall lära andra måste han absolut kunna något själf. Han skall äga förmågan att intressera de som han skall lära, att framställa instruktioner på ett lättfattligt och tydligt sätt. Han bör i kunskaper äga så pass rikt mått, att hvarje hans underlydande med förtroende kan vända sig till honom för att erhålla upplysningar ej blott inom det fackliga utan äfven på andra områden. På eldsvedeplatsen skall han föregå sina underlydande med goda exempel och ej draga sig för att i kritiska situationer personligt ingripa ty kan han ej själf utföra en sak bör han ej håller fordra att andra skola göra det. Hans upprärande skall hos de underlydande ingifva förtroende ty därigenom underlättas arbetet betydligt.

Jag har i detta mitt uttalande ej velat gifva några direkta riktlinjer utan endast framlagt mina åsikter i denna sak och jag hoppas att de skola delas af ett flertal brandmän.

Vore anslutningen till brandmännens förbund mera allmän, skulle nog i sinna tid den planerade brandmästareskolan kunna komma till stånd men under den slöbetsperiod som nu tyckes vara rådande bland brandmännen landet rundt, är ju planens realiserande outförbar. För de verkligt framåtsträfvande inom yrket är det därför ingen annan råd än att på egen hand söka skaffa sig kunskaper. Jag är förvissad om att hvarje brandchef på allt sätt understöder de af personalen som verkligen vill förskaffa sig kunskaper. Vi få ej blott gå och vänta på att det skall flyga stekta sparfvar etc. utan äfven själfva arbeta på utveckling och höjande af vårt borna yrke.

— Z. —

Medaljering vid Stockholms brandkår.

Patriotiska sällskapets guldmedalj i åttonde storleken har tilldelats brandförmännen C. Hj. Cederholm och E. Staber. Brandkontorets stora medalj i silfver till brandmästarna A. L. Svensson och J. A. Andersson samt brandkontorets mindre medalj i silfver till brandförmännen M. Wiberg, E. W. Lundkvist, C. E. Wollgart och P. E. Wallberg samt till brandmännen O. Andersson, R. Palmén, E. W. Lindkvist och J. G. Wärn.

Släckning af skogseld.

I dessa skogseldstider kan det ju ej vara ur vägen att i ett utdrag klargöra hvad den enskilde individen enligt lag har att iakttaga.

Följande utdrag är ur 1914 års "Lag om förekommande och släckande af skogseld".

§ 1. Vill någon företaga kolning eller tjärbränning eller ock svedja eller bränna ris eller ljunng eller för annat ändamål uppgöra eld i skog eller så nära skog, att elden lätt kan spridas dit, vare han pliktig att genom gräfvning eller annorledes, vidtagna de särskilda anordningar, som kunna anses erforderliga till förhindrande af eldens spridning.

§ 2. Då stark torka råder eller i följd af stark bläst fara för skogseld föreligger, må svedning eller bränning af ris eller ljunng icke förbehåvas eller eljest, utom för utfölvande af näring eller i fall af trängande behof, eld uppgöras i skog eller så nära skog, att elden lätt kan spridas dit.

§ 3. Eld, som uppgjorts å plats, hvarom ofvan nämnts, må ej öfvergifvas, förrän den blifvit fullständigt släckt.

§ 4. Ej må någon handskas ovarsamt med brinnande eller glödande föremål å sådan plats och under sådana omständigheter, att skogseld därpå lätt kan uppstå.

§ 5. Hvarje socken å landet skall utgöra en brandrote; — — — — —

§ 6. För hvarje brandrote skall finnas en brandfogde. — — — — —

§ 8. Skyldig att deltaga i släckning af skogseld vare enhvar i trakten, å landet eller å stad, bosatt arbetsför man, som fyllt aderton men icke sextio år.

§ 9. — — — — — Enhvar släcknings-skyldig vare efter kallelse pliktig att, försedd med tillräckliga släckningsredskap, genast begifva sig till brandstället och deltaga i släckningsarbetet. Befinner släcknings-skyldig sig i närheten af brandstället, skall han, så snart han fått kunskap om branden utan kallelse skynda dit och taga del i nämnda arbete.

§ 12. Ej må någon af släckningsmanskapat utan giltigt skäl lämna brandstället, förrän han erhållit hemlof. — — — — —

§ 13. Såsom giltigt skäl att uteblifva eller aflägsna sig från brandställe gälle, om någon icke utan fara för hälsan eller utan eftersättande af viktiga göromål, som icke tåla uppskof, kan infinna sig eller kvarstanna eller om ledighet härför vägrats honom af arbets-gifvare eller arbetsledare.

§ 17. Den, som deltagit i eller på annat sätt varit verksam för släckning af skogseld, må kunna, efter ty skäligen pröfvas, af statsmedel bekomma ersättning eller särskild belöning därför äfvensom ersättning för skada till följd af arbetet. Brandfogden eller annan, som utfövat befälet vid brandstället, äge till k. bfnde afgifva förslag rörande tilldelande af ersättning eller belöning; har framställning därom inkommit till honom, skall han med eget yttrande öfverlämna ärendet till k. bfnde.

§ 18. Bryter någon mot hvad i 1, 2, 3 eller 4 §§ finnes stadgad, vare förfallen till böter från och med fem till och med två hundra kronor.

Som synes kunna kunnbara straff tillmätas den som icke fullgör sina skyldigheter vid eldsläckningen, men samtidigt äger ock den släcknings-skyldige att uppbära ersättning för fullgjort arbete.

Gynna

Svensk Brandkårs-Tidnings annonsörer!

Trelleborgs Gummifabriks Aktieföretag tillverka sug- och spolslangar samt tekniska Gummivaror af alla slag.
Afdelningskontor och nederlag: SKEPPSBRON 4, GÖTEBORG.